

A roma gyerekek oktatásának társadalmi összefüggései

Kállai Ernő

A roma gyerekek oktatását befolyásoló tényezők

- A családi szocializáció
- A család és az iskola kapcsolata
- Rossz szociális helyzet
- Az óvodáztatás
- Az iskolarendszer
- Tanulási motiváció
- Előítéletesség és hátrányos megkülönböztetés, szegregáció
- A pedagógiai gyakorlat
- Társadalmi elvárások

Iskolába járók aránya

Időszak	Romák %	Nem romák %
19. sz. végén	31	81
A két VH között	50	92
1945 után	68	98
50-es évek első fele	73	100
50-es évek második fele	87	100
60-as évek eleje	91	100

Nyolc osztályt végzett cigány gyerekek aránya

Időszak	8 osztályt végzetek %
A két VH között	5
50-es évek első fele	11
50-es évek második fele	16
1971	27
1993	77,7
2003	82,5

A magát roma nemzetiségűnek valló népesség és az össznépesség iskolai végzettségi összetétele a 30–34 évesek korcsoportjában, 1990 és 2001

Iskolai végzettség szintje	Összlakosság megoszlása 30–34 éves korcsoportban				Roma nemzetiségű népesség megoszlása 30–34 éves korcsoportban			
	1990		2001		1990		2001	
	férfiak	nők	Férfiak	nők	férfiak	nők	férfiak	nők
8 osztály alatt	3,4	4,0	2,0	2,3	41,3	66,1	21,6	34,7
8 osztály	22,7	31,8	20,4	21,7	48,0	30,9	62,8	58,1
Szakmunkásképző, szakiskola	41,9	18,2	40,1	23,5	9,3	2,0	13,2	5,2
Középiskolai érettségi	20,3	31,1	24,1	35,1	1,2	0,8	1,8	1,7
Felsőfokú végzettség	11,6	14,8	13,3	17,4	0,2	0,2	0,5	0,3
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Forrás: Habcicsek László: A roma népesség iskolázottságának területi alakulása: tények és becslések, 2007.

6. táblázat

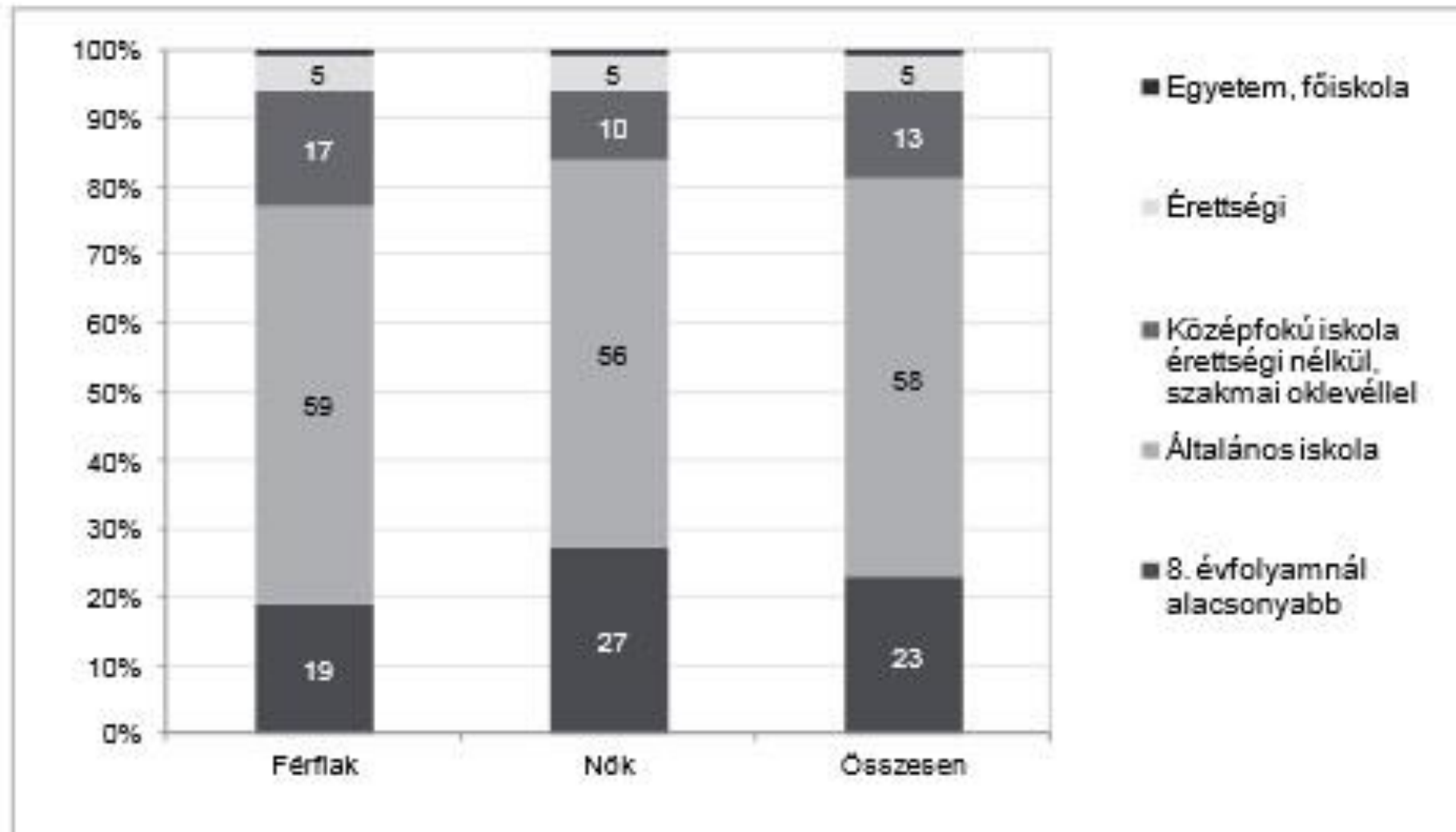
A két minta összehasonlítása: a személyek megoszlása iskolai végzettség szerinti* (százalék)

iskolai végzettség**	ELAR súlyozatlan	CIGV	ELAR súlyozott	CIGV
0 osztály	5,45	9,10	5,37	9,10
1–7 osztály	30,21	32,90	27,08	32,90
8 osztály	44,85	43,50	45,51	43,50
szakmunkásképző	11,95	12,20	12,99	12,20
középiskola	5,70	2,00	6,98	2,00
felsőfokú	1,84	0,30	2,09	0,30
összesen	100,00	100,00	100,00	100,00
(esetszám)	(1632)	(4910)	(249917)	(4910)
chi2(5)		123,588		439,958
valószínűség		100%		100%
nullhipotézis		elvetve		elvetve

* A 15–74 éves népességre (nappali tagozaton tanulók nélkül).

** Szakmunkásképző: szakiskolával együtt. Középiskola: gimnázium, technikum, szakközépiskola, polgári. Felsőfokú: egyetem, főiskola.

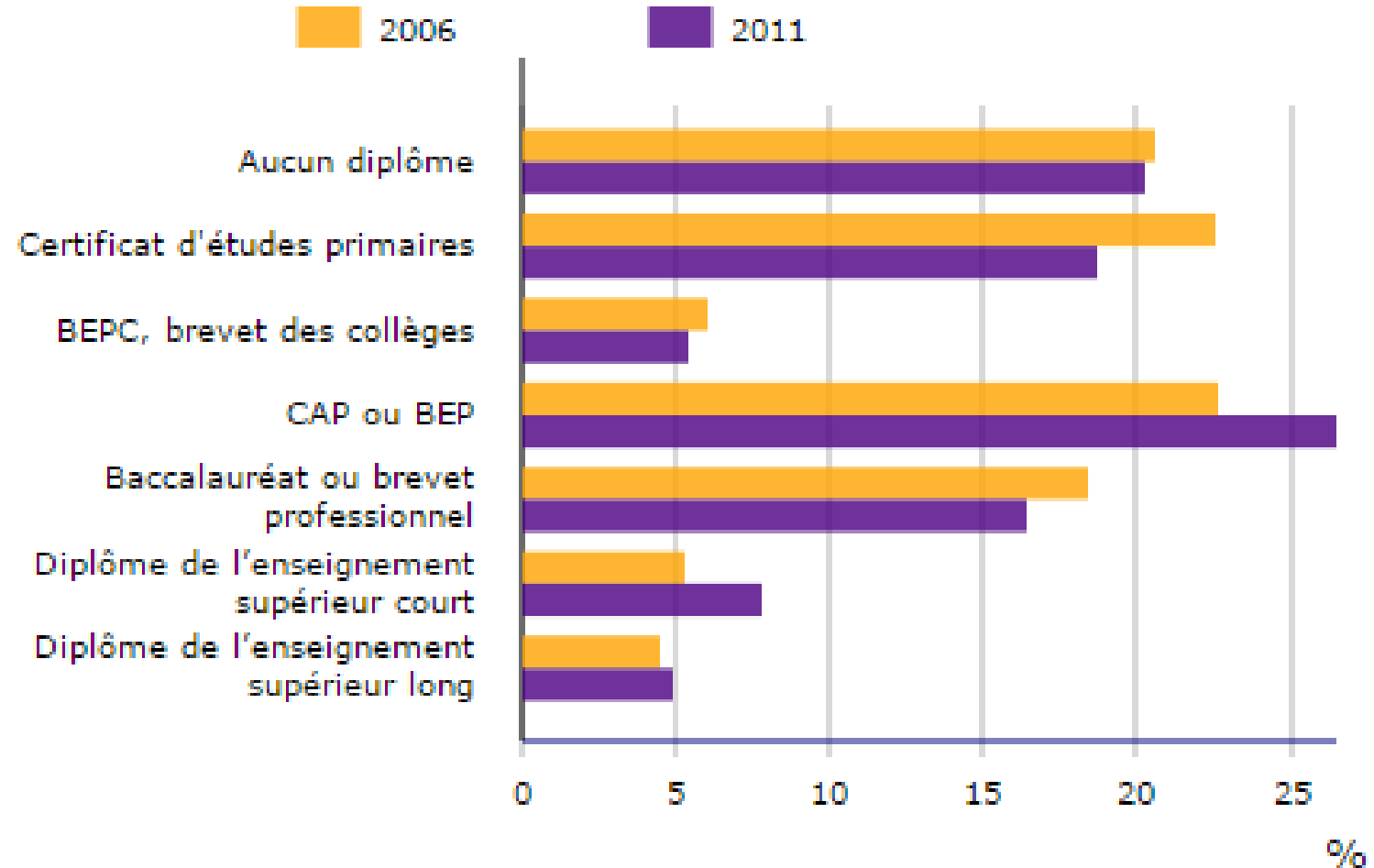
2. ábra. A 15 éves és idősebb roma népesség iskolai végzettsége nemek szerint a 2011-es Népszámlálás alapján (%)

Forrás: 2011. évi Népszámlálás adatai alapján (KSH 2011).

A 15 éves, vagy annál idősebb roma populáció legmagasabb iskolai végzettsége Franciaországban

FOR G2 - Diplôme le plus élevé de la population non scolarisée de 15 ans ou plus

Sources : Insee, RP2006 et RP2011 exploitations principales.

A foglalkoztatottak százalékos aránya a 15-49 éves romák körében 1984 és 2003 között

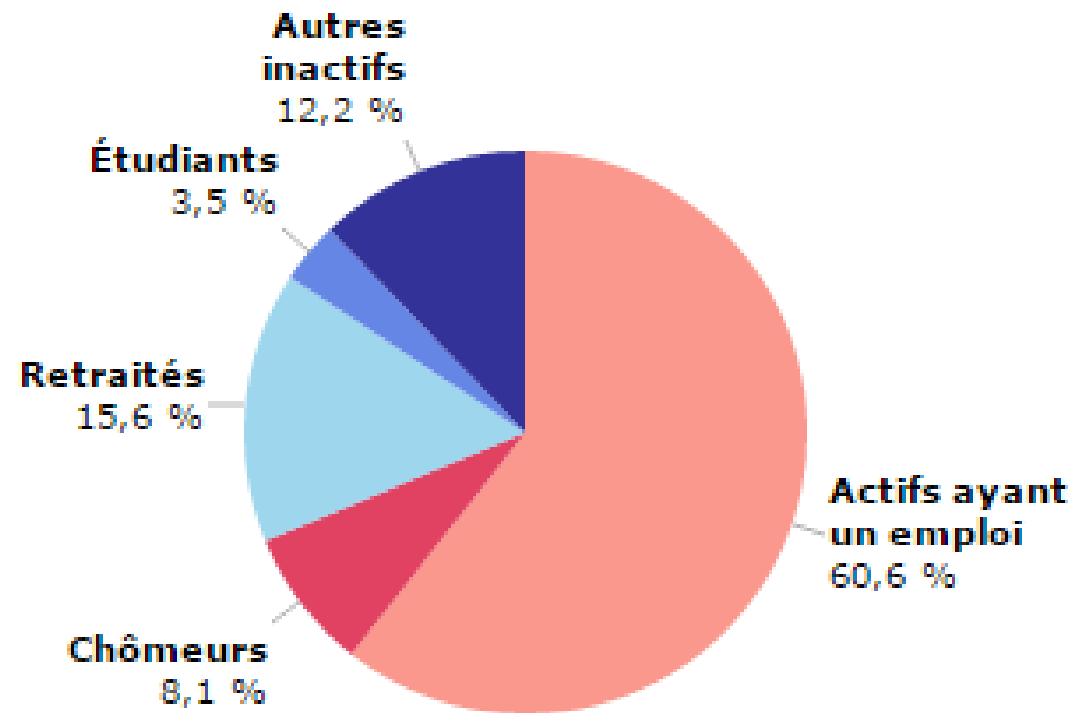
(a referenciacsoportok nem tartalmazzák a
nappali tagozatos tanulókat és a nyugdíjazottakat)

Év	Férfiak	Nők	Együtt
1984	95	61	77
1989	85	53	67
1993	39	23	31
2003	38	20	29

Forrás: 1993. és 2003. évi reprezentatív romafelvétel.

A 15 és 64 év közötti cigány populáció megoszlása az aktivitás típusa szerint Franciaországban

EMP G1 - Population de 15 à 64 ans par type d'activité en 2011

Source : Insee, RP2011 exploitation principale.

Következtetések

- „Elkésett” népcsoport
- Az elmúlt 100 évben a politikai-társadalmi elit elvárná az asszimilációt, de nincs „ajánlat”, integrációs út
- Ennek hiányában a közösségek a pillanatnyi túlélésre vannak berendezkedve → „elmaradt modernizáció”
- A távolság állandósult a romák és nem romák között a társadalomban, nincs katalizátor, ami felgyorsítaná a cigányok iskolai integrációját a többséghez
- Az így konzerválódott helyzetet (a fejlődés ellenére) a többség egyfajta fejlődésképtelenségnek ítéli meg
- A kezdeményezőkézség elvesztése az erős állam miatt

Köszönöm a figyelmüket!